EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 13.5.2015.
COM(2015) 275 final

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMS

par Somijas 2015. gada valsts reformu programmu

un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Somijas 2015. gada stabilitātes programmu

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMS

par Somijas 2015. gada valsts reformu programmu

un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Somijas 2015. gada stabilitātes programmu

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu[1] un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību[2], un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu[3],

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas[4],

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

(1) Eiropadome 2010. gada 26. martā piekrita Komisijas priekšlikumam sākt jaunu izaugsmes un nodarbinātības stratēģiju — "Eiropa 2020" –, kam pamatā ir ciešāka ekonomikas politikas koordinācija. Stratēģijā lielākoties pievērsta uzmanība galvenajām jomām, kurās jārīkojas, lai palielinātu Eiropas ilgtspējīgas izaugsmes potenciālu un konkurētspēju.

(2) Padome 2010. gada 13. jūlijā, pamatojoties uz Komisijas priekšlikumiem, pieņēma ieteikumu par dalībvalstu un Savienības ekonomikas politikas vispārējām pamatnostādnēm (2010.–2014. g.), un 2010. gada 21. oktobrī tā pieņēma lēmumu par dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādnēm. Kopā tās veido "integrētās pamatnostādnes", ko dalībvalstis tika aicinātas ņemt vērā savā ekonomikas un nodarbinātības politikā.

---

1 OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.
2 OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.
3 COM(2015) 275.
4 P8_TA(2015)0067, P8_TA(2015)0068, P8_TA(2015)0069.

(3) Padome 2014. gada 8. jūlijā pieņēma ieteikumu par Somijas 2014. gada valsts reformu programmu un sniedza atzinumu par atjaunināto Somijas 2014. gada stabilitātes programmu. Komisija 2014. gada 28. novembrī saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 473/2013[5] sniedza atzinumu par Somijas budžeta plāna projektu 2015. gadam[6].

(4) Komisija 2014. gada 28. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu[7], iezīmējot 2015. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada sākumu. Tajā pašā dienā Komisija, pamatojoties uz Regulu (ES) Nr. 1176/2011, pieņēma brīdināšanas mehānisma ziņojumu[8], kurā tā noteica Somiju kā vienu no dalībvalstīm, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats.

(5) Eiropadome 2014. gada 18. decembrī apstiprināja prioritātes, lai veicinātu investīcijas, paātrinātu strukturālās reformas un īstenotu atbildīgu, izaugsmi veicinošu fiskālo konsolidāciju.

(6) Komisija 2015. gada 26. februārī publicēja 2015. gada ziņojumu par Somiju[9]. Tajā tika izvērtēti Somijas panākumi attiecībā uz to, kā tiek īstenoti 2014. gada 8. jūlijā pieņemtie konkrētai valstij adresētie ieteikumi. Ziņojumā par valsti ir ietverti arī padziļinātā pārskata rezultāti saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 5. pantu. Komisijas veiktā analīze ļauj secināt, ka Somijā ir makroekonomiskā nelīdzsvarotība, kurai nepieciešama politiska rīcība un uzraudzība. Īpaša uzmanība jāvelta riskiem, kas saistīti ar vājiem eksporta rādītājiem saistībā ar rūpniecības restrukturizāciju. Lai arī eksporta tirgus daļu un elektronikas rūpniecības rādītāju kritums lielākoties ir beidzies, investīcijas joprojām ir nelielas, un izaugsmes potenciāls ir samazinājies. Privātā sektora parāds ir nostabilizējies, un šķiet, ka šobrīd tas nav iemesls bažām, tomēr tā salīdzinoši augstā līmeņa dēļ ir nepieciešama cieša uzraudzība.

(7) Somija 2015. gada 2. aprīlī iesniedza savu 2015. gada valsts reformu programmu un savu 2015. gada stabilitātes programmu. Abas programmas tika izvērtētas vienlaikus, lai ņemtu vērā to savstarpējo saistību.

(8) Pēc tam, kad Padome [XX] pieņēma lēmumu saskaņā ar LESD 125. panta 6. punktu, uz Somiju šobrīd attiecas Stabilitātes un izaugsmes pakta [korektīvā] daļa. 2015. gada stabilitātes programmā, kas ir balstīta uz pieņēmumu par nemainīgu politiku un attiecas uz laikposmu no 2014. līdz 2019. gadam, paredzēts, ka nominālais deficīts, kas 2014. gadā tika palielināts līdz 3,2 % no IKP un tādējādi pārsniedza atsauces vērtību (3 % no IKP), turpinās pieaugt līdz 3,4 % no IKP 2015. gadā. Pēc tam paredzēts, ka tas pakāpeniski samazināsies līdz 3,1 % 2017. gadā un tad līdz 2,5 % no IKP 2019. gadā. Saskaņā ar 2015. gada stabilitātes programmu paredzēts, ka valsts parāda attiecība pret IKP palielināsies visā programmas prognozes periodā un līdz 2019. gadam sasniegs 67,8 %. Vidējā termiņa mērķis — strukturālais deficīts 0,5 % apmērā no IKP — nav sasniegts līdz programmas perioda beigām. Šo budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs ir ticams. Pamatojoties uz Komisijas 2015. gada pavasara prognozi, Somijas valsts budžeta deficīts tiek prognozēts 3,3 % apmērā no IKP 2015. gadā un 3,2 % apmērā no IKP 2016. gadā, un vienlaikus tiek prognozēts, ka parāda attiecība pret IKP palielināsies līdz 64,4 % no IKP līdz 2016. gadam. Komisija 2015. gada 13. maijā publicēja ziņojumu saskaņā ar Līguma 126. panta 3. punktu, kurā tika secināts, ka kritēriji attiecībā uz deficītu un parādu netiek uzskatīti par izpildītiem.

---

5 OV L 140, 27.5.2013., 11.lpp.
6 C(2014) 8815 *final*.
7 COM(2014) 902.
8 COM(2014) 904.
9 SWD(2015) 45 *final*, 26.2.2015.

Stabilitātes programma nodrošina, ka pārmērīgais deficīts tiek novērsts laikus un ilgtspējīgā veidā līdz 201X. gadam. Tādēļ būs nepieciešami turpmāki pasākumi. Pamatojoties uz savu stabilitātes programmas novērtējumu un ņemot vērā Komisijas 2015. gada pavasara prognozi, Padome uzskata, ka pastāv risks, ka Somija neievēros Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus. Lai gan Somija ir guvusi zināmus panākumus administratīvo reformu īstenošanā, Somijas publiskā sektora efektivitāti varētu uzlabot vēl vairāk, jo īpaši jomās, kurās nākotnē saistībā ar iedzīvotāju novecošanu izmaksu slogs palielināsies. Sociālie partneri 2014. gada rudenī vienojās par pensiju reformas saturu, taču tā vēl nav pieņemta. Gados vecāku darba ņēmēju lielāka līdzdalību darba tirgū ir ļoti svarīga, ņemot vērā fiskālās ilgtspējības nepietiekamību un plānoto likumā noteiktā pensionēšanās vecuma palielināšanu. Agrīna aiziešana no darba tirgus galvenokārt ir saistīta ar invaliditāti vai pagarinātu bezdarbnieka pabalstu vecāka gadagājuma darba ņēmējiem. Valdības likumprojekts par sociālo un veselības aprūpes pakalpojumu reformu parlamentam tika iesniegts 2014. gada decembrī, taču līdz parlamenta vēlēšanām 2015. gada aprīlī netika rasts nekāds risinājums, kad varētu tikt rasts līdzsvars starp administratīvo modeli ar lielām pašvaldību koalīcijām un atsevišķu pašvaldību autonomiju, kas ir garantēta konstitūcijā, un likumprojekts netika pieņemts. Somijas pašvaldības ir samērā mazas, taču tās veic salīdzinoši visaptverošus uzdevumus salīdzinājumā ar pašvaldībām citās Eiropas valstīs. Pašvaldību struktūru reforma noris ar zināmu aizkavēšanos, un pašvaldības pēta, kādas ir apvienošanās priekšrocības. Saskaņā ar 2015. gada valsts reformu programmu parlamentam līdz 2016. gada beigām, iespējams, tiks iesniegts jauns tiesību akta priekšlikums.

(9) Ņemot vērā darbspējīgā vecuma iedzīvotāju novecošanu un skaita samazināšanos, ir svarīgi, lai darba tirgum būtu pieeja visam potenciālajam darbaspēkam. Somija ir guvusi zināmus panākumus šajā jautājumā un veikusi vairākus pasākumus, tostarp algu subsīdiju organizācijas uzlabošanu, īpašu uzmanību pievēršot gados vecākiem cilvēkiem, un valsts nodarbinātības dienesta organizācijas uzlabošanu. Bezdarba līmenis 2014. gadā bija 8,7 %, un tas palielinās, īpaši jauniešu un gados vecāku darba ņēmēju vidū. 2013. gadā panāktā vienošanās par mērenu algu pieaugumu atbalsta konkurētspējas atjaunošanu attiecībā uz izmaksām un eksportu, samazinot darbaspēka vienības izmaksu pieaugumu.

(10) Somija ir guvusi zināmus panākumus attiecībā uz savu spēju nodrošināt novatoriskus ražojumus palielināšanu. Valdība pašlaik īsteno pētniecības institūtu un finansējuma visaptverošu reformu. Politikas programmas tīras tehnoloģijas, biotehnoloģijas un digitalizācijas jomās ir daudzsološas, bet salīdzinoši nelielas. Lai gan ieguldījumi pētniecībā un izstrādē ir vieni no augstākajiem ES, Somijā joprojām ir problēmas to padarīt par veiksmīgiem eksporta produktiem un pakalpojumiem. Valdība ir centusies atbalsta sistēmas uzņēmumiem padarīt vienkāršākas un efektīvākas, palielināt finansējumu jaunizveidotiem uzņēmumiem un veicināt uzņēmumu internacionalizāciju. Tomēr ieguldījumi Somijā joprojām ir zemi, joprojām pastāv eksporta grūtības un nodarbinātības rādītāji ir kritušies. Tāpat arī jāvelta pūles, lai stiprinātu konkurenci produktu un pakalpojumu tirgos, sevišķi mazumtirdzniecībā, kas joprojām ir ļoti koncentrēta.

(11) Eiropas pusgada kontekstā Komisija ir veikusi Somijas ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un to publicējusi 2015. gada ziņojumā par valsti. Tā arī ir izvērtējusi stabilitātes programmu un valsts reformu programmu, kā arī pasākumus, kas veikti saistībā ar iepriekšējos gados Somijai adresētiem ieteikumiem. Vērtējumā Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas izveidē Somijā, bet arī atbilstību ES noteikumiem un

norādēm, ņemot vērā, ka ir jānostiprina Eiropas Savienības vispārējā ekonomikas pārvaldība, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot ES līmeņa ieguldījumu. Komisijas ieteikumi saskaņā ar Eiropas pusgadu ir atspoguļoti 1.–4. ieteikumā.

(12) Ņemot vērā šo izvērtējumu, Padome ir izskatījusi Somijas stabilitātes programmu, un tās atzinums[10] ir atspoguļots jo īpaši 1. ieteikumā.

(13) Ņemot vērā Komisijas padziļināto pārskatu un šo izvērtējumu, Padome ir izskatījusi valsts reformu programmu un stabilitātes programmu. Tās ieteikumi saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 6. pantu ir atspoguļoti 2. un 3. ieteikumā.

(14) Turklāt Eiropas pusgada ietvaros Komisija ir veikusi ekonomikas politikas izvērtējumu visai eurozonai. Pamatojoties uz šo analīzi, Padome ir sniegusi konkrētus ieteikumus dalībvalstīm, kuru valūta ir euro. Somijai būtu arī jānodrošina šo ieteikumu pilnīga un savlaicīga īstenošana,

AR ŠO IESAKA Somijai 2015. un 2016. gadā rīkoties šādi.

1. Nodrošināt, lai pārmērīgs budžeta deficīts tiktu samazināts zem 3 % no IKP laikus un ilgtspējīgā veidā līdz [XX] atbilstoši Somijas saistībām, kas izriet no LESD 126. panta. Turpināt centienus samazināt fiskālās ilgtspējības nepietiekamību un stiprināt nosacījumus izaugsmei.

2. Pieņemt saskaņoto pensiju reformu un pakāpeniski izskaust agrīnas pensionēšanās iespējas. Nodrošināt pašvaldību struktūru un sociālo un veselības aprūpes pakalpojumu administratīvās reformas efektīvu izstrādi un īstenošanu tā, lai palielinātu sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas produktivitāti un izmaksu lietderību un vienlaicīgi nodrošinātu to kvalitāti.

3. Turpināt centienus uzlabot nodarbinātības iespējas jauniešiem, vecāka gadagājuma darba ņēmējiem un ilgtermiņa bezdarbniekiem, īpašu uzmanību pievēršot ar darbu saistītu prasmju attīstībai. Apspriežoties ar sociālajiem partneriem un saskaņā ar valsts praksi nodrošināt, lai algas pieaug atbilstoši produktivitātei.

4. Veikt pasākumus, lai mazumtirdzniecības nozari atvērtu efektīvai konkurencei.

Briselē,

Padomes vārdā —
priekšsēdētājs

[10] Saskaņā ar Padomes Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.